DANSKE TALE,HØRE- & SYNSINSTITUTIONER

# DTHS Synssøjlemøde den 26. august 2020

**Emne:** Møde i DTHS Syn
**Dato:** 26. august 2020 klokken 10.00-14.00
**Sted:** Virtuelt møde – Microsoft Teams

**Deltagere**: Anne Grethe Pedersen, Kommunikation & Hjælpemidler, Esbjerg
Anne Kristine Grosbøll, Instituttet for Blinde og Svagsynede, København
Anne Leth, CSV, Center for Specialundervisning for Voksne, København
Anne-Mette Flinch, ISHD - Institut for Syn, Hørelse og Døvblindhed
Bendt Nygaard Jensen, Synscenter Refsnæs, Kalundborg
Bente Ellegaard, CSV Kolding
Berit Houmølle, Synscenter Refsnæs, Kalundborg
Birte Sønderskov Hansen, Specialiserede funktioner, Silkeborg
Dorte With, Center for Syn og Hjælpemidler Aarhus
Jan Væring, Kommunikationssamarbejde Midt, Randers
Karin Gøbel Davies, Center for Kommunikation, Herning
Kristian Mainz, Kommunikationscenter Region Hovedstaden, Hellerup
Lea Johanne Sarfelt, Instituttet for blinde og Svagsynede
Lene Riis, Synscenter Refsnæs, Kalundborg
Line Juhl, CSV Kolding
Lis Fløe Pedersen, Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi, CKV, Odense
Mai Britt Jensen, Kommunikationscenter Region Hovedstaden, Hellerup
Marie Fasmer, Instituttet for blinde og Svagsynede
Marie Gonzalez, CSV, Center for Specialundervisning for Voksne, København
Michael Holmberg, Center for Syn og Hjælpemidler Aarhus
Mikkel Bregenov-Petersen, Kommunikationscentret, Hillerød
Nanette von der Lippe Borges, Synscenter Refsnæs, Kalundborg
Ole Dybdahl Kristensen, Center for Kommunikation og Undervisning – Skive/Viborg
Per Nielsen, Synscentralen Vordingborg
Signe Tødten, CSU-Slagelse
Stine Kjær, SCR Kommunikation, Roskilde
Uffe Carlsen, CSV Børn og Unge, Vejle

**Referent:** Lea Johanne Sarfelt

DANSKE TALE,HØRE- & SYNSINSTITUTIONER

## Referat:

1. **Godkendelse af dagsorden**
   Dagsordenen godkendes.

2. **Godkendelse af referat fra møde den 2. oktober 2019 (bilag 1)**
   Referatet godkendes.

3. **Præsentation af PD-uddannelsen i synspædagogik og syns(re)habilitering (ca. 20 min.), v. Følgegruppen, Ole Dybdahl, Lis Fløe, Leni Friis og Lea Johanne Sarfelt (bilag 2).**
   Leni Friis og Lea Johanne Sarfelt præsenterer PD-uddannelsen i Synspædagogik og Syns(re)habilitering og de fem modulers opbygning og struktur.
   PP-præsentationen er vedhæftet referatet.

4. **NNS (Nationalt Netværksbaseret Samarbejdsprojekt), kort status på projektet og indsatser/aktiviteter frem mod projektafslutning november 2020 (10 min), v. Bendt Nygaard Jensen og Berit Houmølle, Synscenter Refsnæs**
   Berit Houmølle orienterer om status på projektet og de enkelte delprojekter. Viden er indsamlet og tryktestet ude i landet. Tilbagemeldingerne er indarbejdet og har været med til at kvalificere produkterne.

   Der er følgegruppemøde den 30.9., hvor vejledningerne præsenteres. Dernæst skal implementerings- og formidlingsplanen drøftes og fastlægges. Vejledningerne vil blive formidlet på synssøjlemødet primo 2021.

   Bendt Nygaard orienterer om opbygningen af vejledningerne, og at de er målrettet pædagoger, lærere og andre primære voksne samt børnene og de unge.

   Vejledningen er opdelt i 9 selvstændige målrettede vejledninger. Se nedenfor.

   <u>De udvidede læringsmål for børn og unge med synsnedsættelse 0-17 år i dagtilbud og skole.</u>
   Handlingsanvisende vejledning til inkluderende fællesskaber og læringsmiljøer

   Vejledningen kommer til at omfatte følgende målrettede vejledninger:
   - Småbørn 0-1 år
   - Småbørn 1-3 år
   - Småbørn/Førskole 3-6 år
   - Overgange småbørn
   - Indskoling
   - Mellemtrin
   - Udskoling
   - Overgange 0-17 år

- Forældre/Familie

Der bliver lavet trykte udgaver af vejledninger, som kan rekvireres hos Refsnæs.

Forældre/familiegruppen er ikke færdig, da der har været udfordringer omkring at få samlet arbejdsgruppen. Refsnæs vil deltage i Syn for sagen og lave et fokusgruppeinterview.

**5. De nye kontrakter fra STUK vedr. synsfaglig bistand/studiestøtte, v. Anne-Mette Flinch (bilag 3 og 4)**

Anne-Mette Flinch spørger ind til de nye aftaler, som STUK har sendt ud angående specialpædagogiske støtte ved frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler, FGU, AVU, AMU og TAMU. Hun spørger ind til, hvordan de enkelte institutioner forholder sig til kontrakten?

Bente Ellegaard hilser aftalen velkommen. I Kolding har de en lignende aftale på høreområdet. Det er godt at kunne følge de børn og unge, som vi kender videre i ungdomsuddannelserne.

Kristian Mainz kommenterer, at det er prismæssigt udfordrende at skulle indgå aftalen med STUK. Han er interesseret i at indgå en aftale i forhold til sammenhæng for de unge. Han regner med at takke nej tak.

Marie Gonzalez tilføjer, at på CSV har synskonsulenterne samme bekymring i forhold til tid, ressourcer og omfang. Der er mange ungdomsuddannelser i København, og det vil være godt med flere estimater på opgaven, hvor omfattende er den? Prismæssigt er det ikke en god investering, men det er det i forhold til de unge mennesker, som det drejer sig om.

Signe Tødten siger, at der ikke er truffet en afgørelse endnu hos CSU Slagelse.

Lis Fløe ønsker at få en dialog i gang med STUK omkring aftalen, da vi er flere som ikke kan honorere de krav i aftalen på grund af prisen. Vi har en kontrakt med STUK med en fasttimepris, hvor vi byder ind med hvor mange timer vi vurderer, der skal til i forhold til en given opgave. Denne aftale er en anden form for ramme end vi er vant til.

Dorte With bakker op om at indgå en dialog med STUK. Det giver en klar sammenhæng for de unge, så det er væsentligt at fastholde det og få det bredt ud i landet. Hun er positiv over for at indgå i et samarbejde, men det ændrer ikke ved at prisen er problematisk.

Bente Ellegaard bakker også op om dialog med STUK. De har efterspurgt det i Kolding, så aftalen kom kærkommen. Det drejer sig ikke om mange unge mennesker i Kolding, og de gør det allerede i forhold til ungdomsuddannelser.

Kristian Mainz supplerer med at STUK er med i følgegruppen i NNS-projektet og er begejstret for projektet i forhold til overgangene mellem folkeskole og ungdomsuddannelser, så der er muligheder i en dialog med STUK.

Anne-Mette Flinch løser også opgaven på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser, men der er ikke penge til at løse opgaven STUK tager ikke højde for, at der skal køres langt for opgaven, hvilket der mangler i aftalen. Kunne man få noget for transport frem og tilbage til den unge?

Kristian Mainz uddyber at det er en gammel drøftelse og problemstilling. Vi er takstfinansieret, og vi kan ikke lave noget, der er billigere end den kommunale takst.

Anne Kristine Grosbøll vil gerne sammen med Per Nielsen kontakte STUK, men hvad er mandatet? Er det timeprisen eller er det transportudgifterne?

Anne Leth foreslår, at vi kan bede om at få skærpet formuleringen om transport i aftalen, så der står, at man altid kan få dækket transport.

**Opsummering:**
Anne Kristine Grosbøll, Per Nielsen og Kristian Mainz laver et notat omkring transportudgifterne. Det kan umiddelbart ikke nås inden den 1.9., men der vil blive sendt et notat afsted. Sender det endelige notat ud til orientering.

**6. Projekt "Love Your Device", Forslag til nationalt pædagogisk projekt om bedre implementering af IKT i skolerne hos elever med synsnedsættelse fra Center for Syn og Hjælpemidler i Århus og Specialrådgivningen på Synscenter Refsnæs, oplæg, drøftelse og beslutning (20-30 minutter) v. Dorte With, CSH Aarhus og Nanette Borges, Synscenter Refsnæs (bilag 5)**

Dorte With skrev ud i januar for at høre om den oplevelse de har i Århus, hvor det ikke er svært at få bevilget kompenserende hjælpemidler, men det er en udfordring at få dem implementeret i skolen og andre steder. Det er vigtigt, at det ikke lander som frustrationer hos lærere, synskonsulenter, forældre og især hos børnene.

Oplæg til drøftelse, se bilag 5.
Se oplæg ved Lene Riis og Michael Holmberg, PP-præsentation er vedhæftet referatet.

<u>Elementer i projektet:</u>
- Elevens bog
- Bibliotek med manualer
- Vidensdeling, IKT- og skolekonsulent netværk

Hvad er Synssøjlens input til projektet?

Der er bred begejstring for projektet, og der er opbakning til at gå videre med det. Flere byder ind med synskonsulenter, der kan bidrage til arbejdet.

Per Nielsen spørger til, om DTHS skal involveres i forhold til at bidrage med økonomi til projektet?

Ole Dybdahl foreslår at bruge de allerede eksisterende netværk (skolekonsulentnetværket) til at få input til elevens bog og behov for udformning af den.

Bendt Nygaard supplerer med, at det taler ind i de overordnede læringsmål i NNS og de udarbejdede vejledninger. Her er også nævnt tekniske hjælpemidler, så det er oplagt at bygge videre på dem.

**Opsummering:**
CSH Århus og Synscenter Refsnæs arbejder videre med elevens bog. I forhold til vidensdeling og elektronisk bibliotek skal DTHS involveres i, hvad de overordnede linjer skal være.

**7. Nye DTHS-publikationer om lys og belysning børn, unge og voksne fra Vidensforum for Lys og Belysning, kort orienteringspunkt (5-10 minutter) v. Nanette Borges, Synscenter Refsnæs (bilag 6 A, 6 B, 6 C)**
Der er udarbejdet nye publikationer/vejledninger omkring lys og belysning til børn, unge, voksne og ældre.

Orientering om at de kommer til at lægge på DTHS', IBOS' og Refsnæs' hjemmesider.

**8. Dansk Blindesamfund vil undersøge punktskriftsituationen i Danmark, Synscenter Refsnæs har bidraget med fagligt input, (5-10 minutter) v. Nanette Borges**
Refsnæs har tilbagevendende møder med DBS, hvor de har opfordret DBS om at få kortlagt punktskrift (inkl. før-punkt) på landsplan. Det skal bl.a. være et overblik over hvordan punkt opfattes og bruges. DBS har lavet et digitalt spørgeskema-program.

Forespørgsel om DBS må sende spørgeskemaet til synskonsulenterne/synssøjlen, som kan være behjælpelig med at sende det videre ud til forældre, institutioner og skole.

Der spørges ind til overholdelse af GDPR, og det ikke er muligt, der hvor de enkelte synsinstitutioner ikke har en aktiv sag i systemerne. Nanette Borges vil tage spørgsmålene med tilbage til DBS.

**9. Opfølgende orientering på sidste mødes punkter om førerhunde (førerhundeordningerne og kurser/undervisning), v. Karin Gøbel Davies**
Der er sendt bekymringsbrev til KL omkring førerhundeordningerne. Det er vedhæftet referatet.

KL har sendt bekymringsbrevet videre til Socialstyrelsen, da det skal løftes nationalt i forhold til kvalitetskrav og -standarder. Sanna Dragsholm, Socialstyrelsen, fortæller, at der er sat et europæisk standardiseringsprojekt i gang om førerhunde og tjenestehunde.

Når der er et europæisk projekt/arbejde i gang må vi ikke foretage os noget nationalt. Socialstyrelsen opfordrer til, at vi selv kontakter førerhundeordningerne for at få en dialog om niveau og bevilling.

Karin Gøbels spørger om der interesse i det fra DTHS? Med fokus på, at vi gerne vil have at bruger og hund får det bedste samarbejde, og at vi i kommunerne får den nødvendige viden til at bevilge. Hvordan får vi skilt ad, hvad der har med hunden at gøre og hvad der drejer sig om mobility?

Det besluttes, at Ole Dybdahl, Karin Gøbels og Dorte With samles om at gå i dialog med førerhundeordningerne. De vil efterfølgende orientere DTHS.

**10. Vidensforum for Orientering og Mobility, status på behov for nye medlemmer**

Det er pt. Gitte Haldbæk fra IBOS og Gitte Møldrup fra CSH Århus, som sidder i vidensforum for O&M. Der mangler mindst tre medlemmer.

IBOS melder en mere i gruppen og Refsnæs stiller med Lone Ibsen. Der er plads til en eller flere i gruppen.

Fremadrettet kan man melde sig til de forskellige vidensfora uden at det skal behandles på synssøjlemødet.

Per Nielsen og Anne Kristine Grosbøll sørger for, at det fremgår på DTHS' hjemmeside, hvem der er med i de tre vidensfora.

**11. Mødefrekvens for Synssøjlemøder og indhold på møderne (aftale fra sidste møde)**

Skal vi mødes 1 eller 2 gange om året?
Det besluttes efter kort drøftelse og afstemning, at vi fortsætter med mødet hvert halve år.

**12. Netværksmøderne på synsområdet, frekvens og omfang (aftale fra sidste møde)**

Nanette nævner, at alle synskonsulenter er velkomne på netværkene på Refsnæs.

Det besluttes at netværkene kører videre, som de har gjort indtil nu, og at man melder ind til de ansvarlige, hvis der er ønsker til indhold på netværkene.

**13. Gensidig orientering om synstræningstilbud på centrene (aftale fra sidste møde)**

Signe Tødten er tovholder på netværket omkring syn og hjerneskade på netværksdagene til november. Det kommer til at handle om synstræning, og hvad og hvor meget vi går rundt omkring i landet. Hun vil gerne stå for en kortlægning af området inden netværksdagene, så vi får en fornemmelse af omfanget.

Lis Fløe nævner, at Jan Hoedt har sendt et spørgeskema ud omkring PCS.

Per Nielsen supplerer med, at der kommer en opsamling af undersøgelsen om PCS på generalforsamlingen i DTHS.

Kortlægningen af synstræning i landet vil blive drøftet på netværksdagene.

**14. Eventuelt**

Kristian Mainz giver en kort orientering om at Øjenforeningens side er i gang med at lave en undersøgelse ('cost of blindness'), som handler om hvad samfundsomkostningerne er for at have en borger med blindhed. Der to dele i projektet:

1. Kigge på borgere med AMD (0,1 og derunder)
2. Kigge på borgere med AMD (både tør og våd) (op til 0,3)

Dorte With nævner, at de er blevet kontaktet ang. Et projekt som hedder 'Hvad koster en blind?' Er det det samme?

Karin Gøbels spørger ind til erfaringer med brug af Chrome book. I Herning mangler de pædagogisk sparring på området.

Marie Fasmer nævner, at vi har IKT-konsulenter på IBOS, som kan være behjælpelig med viden og erfaring om brug af Chrome book.

## Næste møde: onsdag den 10. marts klokken 10.00-14.00